

„Komise proti ruskému vlivu“ naštvála Poláky. Půl milionu lidí. Ve Varšavě se mohutně demonstrovalo proti vládě

- CZ24 News | 5. června 2023

POLSKO: Zákon, díky kterému vznikne devítičlenná komise pro vyšetřování ruského vlivu v Polsku, je předmětem diskuzí. Prezident Andrzej Duda ji stvrdil svým podpisem, je však již téměř jasné, že kvůli kritice dozná určitých změn. Mnoho lidí však toto narušení standardních demokratických procedur těžko vydýchává. Na nedělní opoziční mítink ve Varšavě nečekaně dorazily statisíce demonstrantů.

Komisi by měl volit Sejm, v němž má většinu vládnoucí strana Právo a spravedlnost. Vzniklý orgán pak má podle serveru Novinky.cz, jenž o komisi píše, obviňovat, soudit i trestat najednou. Dnes kvůli zákonu vyrazilo do ulic statisíce Poláků, aby vyjádřily nesouhlas s tím, co bylo podepsáno. Například soudce Nejvyššího soudu Włodzimierz Wróbel to komentoval tak, že Polsko již není demokracií.

Demonstraci do Varšavy svolala polská liberální opoziční strana Občanská platforma. Jejím cílem byla původně připomínka výročí voleb v roce 1989, očekávalo se 50 tisíc lidí. Zpráva o komisi však lidi vyburcovala, začíná se tak hovořit, že půjde o největší demonstraci od roku 1989. Dorazit by mohly statisíce lidí. Protestují totiž proti posilování státní moci v rukou vládní strany Právo a spravedlnost. Akce by se měl zúčastnit s projevem i opoziční lídr Donald Tusk.

Zákon však kritizovala nejen opozice, **ale i Washington či Brusel. I z toho důvodu je jasné**, že dojde k novelizaci, ale přesto Duda uvádí, že podpisu nelituje. Zároveň hovoří o tom, že chce, aby tento nesoudní orgán začal s vyšetřováním co nejdříve.

V komisi – podle novely – by měli zasedat místo poslanců odborníci. Změnit by se mělo i znění jednoho z trestů či soud, k němuž bude teoreticky možné se odvolat. **Mělo by jít nově o soud všeobecný, nikoliv o správní.**

Důkazy budou moci mimo jiné poskytovat také tajné služby a prokuratura. První výsledky své práce by pak komise měla předložit 17. září. Jde o termín před parlamentními volbami, a tak se hovoří o tom, zda se v dokumentu objeví jméno některé z opozičních představitelů, například Donalda Tuska.

Půl milionu lidí

Na nedělní poledne byla ve Varšavě svolána demonstrace polské liberální opoziční strany Občanská platforma (PO). Lidé protestovali proti posilování státní moci v rukou vládní strany Právo a spravedlnost (PiS). Podle předběžných odhadů na demonstraci dorazilo půl milionu lidí, šlo tedy

o největší protivládní akci od roku 1989.

Během plánovaného protestu dav vyrazil přes město směrem k Hradnímu náměstí. Akce se zúčastnil opoziční lídr Donald Tusk (PO), který pronesl krátký projev.

„Dnes začínáme pochod, který nás dovede k vítězství. Vidím oceán lidských hlav a moře bílo-červených vlajek. Jsme tu proto, aby celé Polsko vidělo, jak jsme silní. Tuto vlnu nikdo nezastaví,“ prohlásil Tusk. Společnost mu dělal Lech Walesa, zakladatel Solidarity a bývalý polský prezident.

Donald Tusk, lídr hlavnej opozičnej strany Občianska platforma, slúbil víťazstvo v tohtoročných voľbách [Kacper Pempel/Reuters]

Protesty konající se na 34. výročí prvních částečně svobodných voleb v Polsku svolala opoziční Občanská platforma v polovině dubna jako demonstraci proti „drahotě, zlodějství a lži a za svobodné volby a demokratické evropské Polsko“.

Rekordní účast

Původně se očekávala účast okolo 50 tisíc lidí, podle prvních odhadů jich však do Varšavy dorazilo několikanásobně víc, zdroj z varšavské radnice uvedl, že podle předběžných odhadů dorazilo do ulic hlavního města protestovat půl milionu lidí.

„Takové davy protestujících hlavní město nezažilo od pádu komunismu. Doted' chodili na protestní

pochody hlavně lidé po padesátce, ale dnes tvoří většinu třicátníci s rodinami," informovalo RadioZet.

Nejen opozici totiž zmobilizovalo přijetí nového zákona, jímž se zřizuje devíticenná komise, která má vyšetřovat ruský vliv v Polsku.

Foto: Profimedia.cz

Lidé se shromažďují na protivládní demonstraci ve Varšavě

Kritici ze stran opozičních polských stran, ale i Evropské Unie či USA nicméně tvrdí, že může jít i o efektivní nástroj na potlačení opozice. Komise má mít totiž takřka neomezený přístup k informacím o občanech od tajných služeb a prokuratury.

Zákon v pondělí podepsal polský prezident Andrzej Duda, což vyvolalo vlnu protestů. Sám později podal pozměňovací návrh, ve kterém se změnil mimo jiné možný trest pro toho, koho shledá komise vinným ze šíření ruského vlivu. Nejprve to měl být zákaz výkonu veřejných funkcí po dobu deseti let, Duda navrhl, aby byl „dotyčný“ shledán nevhodným pro výkon veřejné funkce.

Ludia sa zhromažďujú v starom meste Varšavy v Polsku [Sławomir Kaminski/Agencja Wyborcza.pl via Reuters]

Kritici nicméně namítají, že podobné změny jsou pouze kosmetické a jedná se o kádrové posudky, jež budou moci z veřejného života vyloučit nepohodlné osoby.

Lidé se k protestům nesešli jen ve Varšavě. „Na hlavních náměstích v Krakově, Štětíně, Olštýně i v dalších polských městech se shromáždili tisíce lidí, kteří nemohli přijet do Varšavy,“ napsal web Onet.pl.

Veřejnoprávní televize TVP (státem ovládaná), která je hlavním nástrojem PiS (vládní strana Právo a spravedlnost), nazvala protest „vulgárním a nenávistným pochodem hrubiánů“. V závěrečném projevu Donald Tusk zdůraznil, že počet zúčastněných byl rekordní a že je připraven za Polsko položit život: „Chceme Polsko svobodné, bezpečné, čestné, čisté, zelené a samostatné. Jsem připravený za takové Polsko položit život.“

ZDROJ: [1](#) / [2](#)